

EDINOST

Izjava vsak dan, udi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nežalostna pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Redakcija in odgovorni urednik: Štefan Godina. — Lastnik konsorcijske lista: Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 18.— in celo leto L 36.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stočkah. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov min po 20 stočkah; osmrtni, zahvale, poslanice in vabila po 40 stočkah, oglasi denarnih zavodov min po 80 stočkah. Mali oglasi po 10 stočkah, najmanj pa L 1.—. Oglase sprejema inšerati oddelček Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inšerati oddelček se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Iz Jugoslavije.

Ministrski svet.

BELGRAD, 29. Na sedmi ministrskega sveta 24. oktobra se je sklenilo med drugim: 1. da se odpošlje v Ameriko komisija zaradi finančnih in drugih vprašanj, ki zanimajo našo državo; 2. da se pooblasti prometni minister, da razpravlja o delavskih dnevnicah; 3. bil je sprejet predlog ministra za promet, da se pospešijo in olajšajo upravni posli, da se razširi kompetenca načelnikov posameznih oddelkov; 4. odobren je bil predlog prometnega ministra, pa katerem se v vprašanju poprav prometnih objektov odreja kredit, s katerim bodo sekcijni uradniki (inženirji in načelniki) mogli delovati brez dosedanjih formalnosti, da bi se posli opravljali tem hitreje; 5. odobren je bil predlog ministra za socialno politiko o uporabi državnega kredita (pol. gl. 416) za zaščito delavcev; 6. odobren je bil predlog ministra za socialno politiko in kredit 300.000 dinarjev za pomoč nezaposlenim delavcem; 7. odobren je bil kredit 300.000 dinarjev za socialno politiko v znesku 300.000 dinarjev za oskrbo protovoljcev; 8. sprejet je bil predlog ministra za prehrano in obnovu zemlje in odobrenih mu je 500.000 kron za nabavo drv za mesta in kraje, kjer jih nimajo; 9. sprejet je bil predlog ministra pravde glede uvedbe najvišje sodne instance za Slovenijo, Dalmacijo, Bosno in Hercegovino; 10. sprejet je bil predlog ministra za zgradbe in razporeden kredit za popravke zgradb v poročanih mestih: Belgradu, Smederevu, Sabcu, Loznici in Bitolju, razen onih kreditov 300.000 dinarjev in dveh milijonov kron, odrejenih za vranjsko in topliško okrožje.

Valutno vprašanje.

BELGRAD, 29. »Politika« piše: Na zadnji sedmi ministrskega sveta se je razpravljalo o rešitvi valutnega vprašanja. Dočim nekateri ministri menijo, naj se en državni dinar zamenja za dve kroni, mislijo drugi, da bi bilo najbolje, ako bi se pritegnili bogataši k rešitvi tega vprašanja. Naposled so izvolili odbor, ki naj bi izdelal predlog o ureditvi valutnega vprašanja. V ta odbor so bili voljeni ministri: dr. Voja Veljković, Milorad Drašković in Vitomir Korač.

Jugoslovanska vojaška misija na Dunaju.

DUNAJ, 29. Na čast jugoslovanske vojaške misije, ki jo vodi vojni minister general Hadžić in ki je na potu v Prago, prišla na Dunaj, je poslanik Pogačnik na jugoslovanski poslaništvo priredil pojedino, katere sta se udeležila tudi pooblaščenec češko-slovaške republike dr. Fiedler in kapetan Makovič. Zvečer je priredil pooblaščenec jugoslovanske republike dr. Fiedler v Harrasovih palači v čast jugoslovanskih gostov sestanek, kjer so se spominjali v govorih skupna in osvobodilnega dela jugoslovanskega in češkega naroda in skupnih bojev Čehov ob strani srbskih bratov. Govorili so navdušene napitnice. V Lohkovitzjev palači, kjer so bili jugoslovanski gosti nastanjeni, so češko-slovaški vojniki imeli častno stražo. V soboto popoldne je jugoslovanska misija nadaljevala pot v Prago.

Vesti iz Sibenika.

Proslava obletnice osvobodjenja. SPLIT, 29. V Splitu so se vršile velike priprave za proslavo obletnice osvobodjenja izpod avstrijske jarma. Danes zjutraj je bil govorec izpreved, v cerkvi so peli »Te Deum«, nato pa se je vršilo javno zborovanje. Zvečer so igrali v gledališču člani kraljevega gledališkega gledališča. Meščanski odbor in občina sta izdala proglase na narod. Pri tej priliki so sodelovale vse civilne in vojaške sile in vse prebivalstvo.

Jadransko vprašanje.

Trumbić odločil direktna pogajanja? — Ameriška delegacija odide iz Pariza?

PARIZ, 30. »Petit Parisien« piše, da je italijanska delegacija sporočila v torek mirovni konferenci, da so Zedinjene države odklonile Tittonijev načrt za rešitev reškega vprašanja. Toda italijanska delegacija upa baje še vedno. »Tribuna« brzojavljajo iz Pariza, 29. da se v krogih italijanske delegacije, kjer je Tittoni zelo priljubljen, ne smatra, da je igra popolnoma izgubljena. Nocoj se zatrjuje, da Tittoni ne odide za sedaj še v Rim, ker se še vedno pogaja s Polkom. To pomenja, da je italijanska vlada še vedno v brzojavni zvezi z Washingtonom z ozirom na razne spore glede jadranskega vprašanja.

Končno se zatrjuje, da se upa veliko od prihoda novega italijanskega poslanika, barona Avezzane, v Washington. Novi poslanik odputuje v kratkem z enim izmed najhitrejših prekontinentalnih parnikov.

Tittoni dela neumorno v svojem kabinetu in ne prihaja k sejam vrhovnega sveta, če ne gre za zelo važna vprašanja.

sednik bi se obvezal na delovanje pri ameriškem časopisu v svrhu prepričanja javnega mnenja o teh delovnostih.

Kdo more torej še reči, da je Wilson italijanski sovražnik?

Italijansko časopisje ve prav dobro, da se ne more od njega več zahtevati, nego ponuja, in bi tudi bil vsak eventualni poizkus zastoj; zato išče drugačno rešitev in se vrača — k prvi Wilsonovi točki: »Če se Italijani in Jugoslavlani sporazumejo, podpiše tudi Wilson.«

Prihajajo torej zopet v poštev jugoslovansko-italijanska direktna pogajanja. Omenili smo že ob drugi priliki, kako so italijanski politiki izključevali Srbijo od pogajanj glede usode ozemelj, pri kateri je bila tudi ona prizadeta, kako so prezirno odklanjali vsaka direktna pogajanja z Jugoslavijo, češ »ne bomo se klanjali državi, od katere prihaja še sedaj mrtvaški duh,« kakor je pisal pred kratkim neki veronski list. Sedaj, ko ni drugega izhoda, se mora seveda vdati sili. Toda zdi se, da ni niti jugoslovanska delegacija pripravljena, da se preveč klanja državi, katere notranji položaj je sedaj precej zmešan, preden ne bo jasno, s kom ima pravzaprav opraviti.

»Corriere della Sera« smatra, da je edina pot iz te zagate direktna pogajanja z Jugoslavlani, ugotavlja pa, da se zdi, da delegacija SHS ni sedaj ravno najbolj razpoložena za direktna pogajanja z Italijani vkljub nasvetom francoskega časopisja, ki pravi, da je italijanska delegacija vsled sedanjega spora protivna jugoslovanskim zahtevam tudi izven jadranskega vprašanja. »Corriere della Sera« smatra, da računa Trumbić tudi na izpremembo italijanske politike po volitvah in na ameriško pomoč, zato se boji, da ne bo popustil več nego je popustil že Wilson.

»Secolo« očita Sonnino in Orlando izključitev Srbije od pripravljanih in podpisa londonske pogodbe in njuno zmedenost pri utemeljevanju italijanskih zahtev: stavila sta svoj program na dve podlagi, imperijalistično in narodnostno, ki ste se medsebojno uničevali.

»Secolo« ugotavlja, da je znal Tittoni izboljšati položaj vkljub prejšnjim napakam, in da ima še mnogo kvart, ki jih lahko izgraja. Ena izmed teh kvart bi bila direktna pogajanja z Jugoslavlani. Toda s Trumbićem se za sedaj baje ne da o tem govoriti. »Toda zaradi današnje Trumbićeve odklonitve nam se ni treba preveč ustrašiti,« pravi »Secolo«. »Gospod Trumbić čaka, da pride iz volitev protinacionalistična zbornica. Sicer se moti, toda po volitvah bo morda izpremenil svoje stališče.«

»Secolo« se nato vrača k staremu svojemu sredstvu: prekoračenju premirne črte in pravi, da se bo moral Trumbić v najslabšem slučaju vdati temu sredstvu.

O tem »sredstvu« smo že izrazili svoje mnenje in ne smatramo za potrebno, da bi zopet dokazovali, kar »Secolo« morda že sam dobro ve.

Razprava o jadranskem vprašanju se prenese v Washington.

NEW YORK, 30. (»Messaggero«.) »Doznan sem iz poluradnega, a dobro informiranega vira, da je sklenila severoameriška vlada odločiti svojo delegacijo iz Pariza in nadaljevati v Washingtonu razpravo o še nerešenih diplomatskih vprašanjih.«

Na ta način se prenese razprava o jadranskem in reškem vprašanju v ameriško prestolnico, ker se smatra, da ni mogoče priti do rešitve v Parizu po Wilsonovi odklonitvi zadnjega Tittonijevga načrta.

Pogajanja se bodo vršila v Washingtonu z Wilsonom in Lansingom.

Iz čehoslovaške.

Češko-avstrijski odnosi.

DUNAJ, 30. V soboto je pooblaščenec češko-slovaške republike na Dunaju dr. Siedler obiskal nemško-avstrijskega državnega kancelarja dr. Rennerja ter z njim eno uro razpravljalo o aktualnih vprašanjih.

Češko-švicarska trgovinska družba.

PRAGA, 30. Ustanovila se je češko-švicarska tekstilna trgovinska družba z delniško glavnico 1 milijona 200.000 kron. Razen tega se ustanavlja češko-španska trgovinska družba z osnovno glavnico 1 milijona kron.

Češko-slovaška kovinska centrala.

PRAGA, 30. V petkovi sedmi češko-slovaške kovinske centrala se je soglasno sprejel sklep, predložiti vladi predlog za likvidacijo kovinske centrala. Kakor poroča »Zentralanzeiger«, so razmišljali o načrtu, da država še nadalje obdrži v svojih rokah preskrbo z usnjem.

Češki Nemci za aktivno politiko.

PRAGA, 30. V petkovi sedmi nemške stranke v Veliki Pragi je izjavil poročevalec Slavicek, da so se Nemci odločili za aktivno politiko. Sprejeli so resolucijo, ki zahteva tako državno ustavo, ki odgovarja narodnostni sestavi države. Z vsjo odločnostjo zahtevajo izvedbo ustave v soglasju z nemškim narodom.

Poljska marka enako vredna kot češka krona.

PRAGA, 30. Kontrolni in kompenzacijski urad za mednarodno trgovino v Pragi poroča, da se je za kupitje v okviru češkopolske kompenzacijske pogodbe, sklenjene 6. septembra t. l., določil kurs poljske marke al pari s češko-slovaško krono.

Odnosi med socialnimi demokrati.

PRAGA, 30. Ministrski predsednik Tusar je sporočil uredništvu »Češkega Slova«, da ni resnično poročilo o njegovem sestanku z vodjo nemških socialnih demokratov Seeligerjem.

Praška trgovinska zbornica o vojnih posojilih.

PRAGA, 30. V nekaterih čeških listih so izšla neoficijska poročila, glasom katerih se je praška trgovinska in obrtna zbornica baje glede prevzetja vojnih posojil izrekla pozitivno. Ta poročila ne odgovarjajo dejstvu. Predsednik zbornice je izrecno poudarjal, naj se izražajo samo mnenja in da bo zbornica svoje mnenje o vojnih posojilih izrekla šele pozneje.

IZ RUSIJE.

Bitka med Krasnim Selom in Gačino.

REVAL, 29. (S.) Zakasnelo. Med Krasnim Selom in Gačino je prišlo do velikega boja; zasedli smo železniško postajo Vladimirovka (?) ter ujeli neki komunistični bataljon s komisarjem in zaplenili mnogo vojnega materiala.

HELINGSFORS, 29. (S.) Agencija »Union«

poroča iz Revala: Vsi sovražni napadi na Petrograd so bili odbiti z velikimi izgubami za boljševike. Po veliki bitki med Krasnim Selom in Gačino je prodira Jüdeničeva vojska v Krasno Selo in zajela 1500 mož. Angleška mornarica je obstreljevala Krasno Gorko.

Gačina izpraznjena.

LONDON, 30. (S.) Po zadnjih poročilih, ki jih je dobilo vojno ministrstvo, se doznavajo, da so se vrinile boljševiške čete jugovzhodno od Rovsah med severozapadno in estonsko vojsko, toda general Pirikin je s protinapadom vzpostavil prejšnji položaj, obkolil boljševiške čete in ujel 1500 mož. General Pirikin koraka s svojimi četami proti Krasnemu Selu; Gačina je baje izpraznjena.

Denjkinova vojska pobila 7 boljševiških divizij.

REVAL, 27. (S.) Zakasnelo. Agencija »Union« naznana, da je dosegla vojska generala Denjkinova razne uspehe. Njeno desno krilo je pobilo 7 boljševiških divizij in se polastilo 8000 ujetnikov in mnogo topov. Centralni Denjkinove vojske je zopet začel ofenzivo na progi Brjansk-Jelec; Brjansk, zadnja oporna točka na moskovski progi, je bil izprazen.

Sedmi sovjetski kongres v Rusiji.

MOSKVA, 30. Sovjetska vlada je sklicala sedmi sovjetski kongres za drugi december v Moskvo.

Položaj v Moskvi.

BAZEL, 30. V Moskvi so vse tovarne zaprte. Vsi delavci se prideli v armado, meščani siloma. Močne boljševiške čete korakajo proti Schlisselburgu (vzhodno Petrograda, na ožali Ladoškega jezera) in proti finski meji.

Ruski odposlanci v Carigradu.

CARIGRAD, 29. V soboto so dospeli sem general Mangin, pooblaščenec Kolčakov, Maklakov in dr. Kramar.

Mirovna konferenca.

Lersnerjevi notji tajništvo mirovne konference.

PARIZ, 30. (S.) Lersner je poslal tajništvo mirovne konference dve notji z datumom 29. oktobra. S prvo prosi zaveznike, naj pospešijo odhod komisije, ki ima nalogo, da nadzoruje očiščenje ruševin; z drugo zahteva, naj se določi, preden stopi mirovna pogodba v veljavo, dan za sestanek v Berlinu, da se dogovore glede načina izpraznitve Gorenje šlezije s strani nemških čet in da se določijo potrebni ukrepi, preden začne delovati medzaveznika komisija.

Bolgarske zahteve.

VERSAILLES, 29. Kakor doznavajo »Matin«, se odgovor bolgarske mirovne delegacije v splošnem strinja z mirovno pogodbo. Pač pa zahtevajo Bolgari, da se bolgarsko-romunska meja preloži na črto iz leta 1912. Na ta način bi dobila Bolgarija zopet mesta Silistrio, Tutakan in Balčik, ki so bila leta 1913. priznana Rumuniji. Svet petorice je to bolgarsko zahtevo odločno odklonil.

Francoski poslanik Barrer pri Clemenceauju.

PARIZ, 30. (S.) Danes popoldne je sprejel Clemenceau Barrerjo, francoskega poslanika v Rimu.

Pomankanje drobiža na Francoskem.

WASHINGTON, 30. »New York Times« poročajo iz Pariza, da se srebrni frank šteje za 15 franka v papirju in da namerava vlada zaradi popolnega pomankanja drobiža izdati bankovce po en frank in po 50 centov.

Senat za vzdrževanje redu tekom stavke.

WASHINGTON, 30. (S.) Po dolgi razpravi je senat odobril predlog, ki zagotavlja vladi podporo kongresa pri vzdrževanju reda tekom sedanje industrijske krize.

Boljševiki v Ameriki.

WASHINGTON, 29. Senatna komisija, ki je imela preiskovati podrobnosti kovinarske stavke, je izjavila, da so ruski delavci že v prošlem poletju v državi Indiani organizirali ideje čete, da bi pripravljale revolucijo.

Japonska odobrila mirovno pogodbo.

TOKIO, 30. (S.) Japonska je odobrila mirovno pogodbo.

Bavarska ministrska kriza rešena.

MONAKOVO, 30. Bavarska vladna kriza je bila rešena na ta način, da je ostalo dosedanje ministrstvo.

Nemčija proti blokadi Rusije.

CURIH, 30. Nemška vlada je poslala konferenci noto, v kateri taglaša, da je obkroževanje Nemčije z živili in sirovinami samo po vodnih poteh popolnoma nemogoče. Kar se tiče balističnih dogodkov odklanja Nemčija vsako odgovornost. Končno protestira proti

blokadi in zahteva povrnitev zadržanih ladij lastnikom.

Splošna stavka v Porcenju.

DUSSELDORF, 29. Wolfow urad poroča: V četrtek so odložili delavci vseh podjetij levo-renskega okraja Oberaksla svoje delo. Gibanje je v zvezi s splošno stavko vsega ozemlja na levem bregu Rena. Vse poreske železnice so obratovanje ustavile.

Belgija za svojo obrambo.

AMSTERDAM, 30. Po »Telegrafu« je belgijski zunanji minister izjavil v nekem poročilu, da je navzlic ustanovitvi Zveze narodov dolžnost Belgije, skrbeti za svojo varnost. Evropa da še vedno ni našla ravnovesja. Belgija mora zaščititi svojo armado prenoviti, prilagoditi se novim metodam in skrbeti iz svojih sredstev za obrambo.

Železniška nesreča v Šleziji.

BEUTHEN, 29. Po dosedaj došlih vestih je število žrtve pri železniški nesreči v Chrenovicah (Kranowitz), mnogo večje, kakor se je poročalo, ker je velik del težko poškodovanih svojim ranam podlegel. Kolikor je dosedaj znano, znaša število mrtvih 40, ranjenih pa je mnogo več.

BEROLIN, 29. »Berliner Zeitung« poroča, da znaša število mrtvecev pri železniški nesreči v Hrenovicah 50, težko ranjenih 50, sto pa lahko ranjenih. Imena ponesrečenec je mnogokrat težko ugotoviti, ker so mrtlič skoraj popolnoma sežgani.

Madžarski boljševiški državni pravnik obsojen na smrt.

BUDIMPESTA, 30. Kakor poroča »Magyar Kurir«, je sodni dvor v Veliki Kanizi obsodil javnega obtožitelja revolucionarja sodišča v Veliki Kanizi, Ludovika Polaja, po dvanajstih razpravi na smrt. Dokazalo se mu je, da je zahteval za tri kmote smrtno kazen, ki se je izvršila, ne da bi bili dani dokazi za krivdo.

Vest o novem avstrijskem denarju neresnična.

DUNAJ, 30. Vest, ki so jo prinesli nekateri listi, da namerava državni tajnik dr. Reich izdati novo na latinsko denarno unijo se naslanjajoče veljavo, je brez podlage.

Niti o reškem vprašanju.

Italijanski ministrski predsednik Nitti je posegel v sedanjo volilno borbo v Italiji s pismom, naslovljenim na svoje volilce v Basilikati, v katerem razpravlja o vseh važnih državni vprašanjih. Zatrjuje, da je sedanja vlada imela i v zbornici in senatu najtrdnjšo oporo in zaupanje, izvezni majhno opozicijo, pravi potem, da je vlada dosegla s svojim delovanjem lepe uspehe, da pa je potem ko je prišel 12. septembra, reški dogodek, opozicija postala mnogo ostrejša.

Kaj se je izpremenilo? — vprašuje ministrski predsednik. — Vladi se ni moglo očitati niti zaradi onega, kar se je zgodilo glede Reke. Sedanja vlada je podedovala položaj, ki ga ni poslabšala v nikakem pogledu, temveč ga je celo poizkušala izboljšati. Stopivši v prirščene odnose z zavezniki, je vlada poizkušala najti rešitev, ki bi trdno zajemala italijansko Reke. Očitano sedanj vladi, da bi jo zadevala odgovornost za Reko in da je ni vključila v premirni pas, pomenja krivico, če ne naravnost čin zlobe.

Sedanja vlada se v polni meri zaveda vsake svoje odgovornosti. Toda tudi to je treba duha pravičnosti in stvarnosti. Ko je izbruhnil narodni čut na Reki, nas ni osumnilo dejstvo, da so italijanski protovoljci in domoljubi odšli na Reko, da bi branili italijanstvo. Kar nas žalosti, je, da se je zgodilo to z rednim četami, da se je taok kršila tradicionalna disciplina vojske, brez katere vojaške uredbe ne morejo obstati. Vojska temelji na disciplini in pokorščini in Garibaldi in naši veliki domoljubi v svojih podjetjih nikdar niso hoteli uporabljati rednih čet niti delati propagande med njimi. Če se pretrga vezi discipline, se ne dela brez nevarnosti in se pripravljajo težki časi.

Na vsak način je vlada, zopet zatrjuje italijanstvo Reke, storilo vse, da je obrani vsake zavrtnosti. Vlada je čula od svojih kritikov in nasprotnikov, ki so kazali največje nezadovoljstvo, besedo sveta in sodelovanja. Vsi so izjavili, da nasprotujejo programu aneksije. Ničbe bi torej ne bil mogel delati drugače ko vlada, ki se je izkazala z domoljubno strpljivostjo in odločno odgovornostjo.

Ko se izve, kar je storila sedanja vlada za obrambo pravic in teženj Italije, bodo isti nasprotniki sami morali priznati čistost njene misljenja in odločnost njenih namenov. Nepriljetno je, da si naši zavezniki niso na jasnem, da reško vprašanje nima za Italijo gospodarske važnosti, temveč moralno vrednost.

Za Italijo je reško vprašanje vprašanje narodne časti in čustva. Da se določi mejo med državnim ozemljem in Reko ter da mestu Reki trdna uredba in statut, ki je bo varoval vsake zahrbtnosti, ni samo stvar potrebe, temveč tudi stvar čustva. Če se s strani prijateljskih narodov dela v nasprotnem smislu, se pravi to, da se ustvarja Italiji neznošen notranji položaj, obenem pa ustvarja tudi težava za mednarodni položaj, čigar učinki bi mogli biti zelo škodljivi.

Italija nima pustolovskega duha, misli na nove vojne se ji niti ne porajajo. V njih izogib pa je treba, da se ne bo zahtevalo od Italijanov, da naj bi italijanska lada, kakor Reka ali kakor Zader, mogli prepuščati negotovi usodi.

Za Italijo torej reško vprašanje ni vprašanje gospodarske potrebe, temveč samo moralne vrednosti, je le vprašanje narodne časti in

čustva. Pomladi leta 1915, ko se je sklepala londonska pogodba, reško vprašanje za Italijo ni bilo niti vprašanje gospodarske potrebe, niti narodne časti in čustva. Sedaj pa! Ali v mednarodni politiki odločujoče čustva ali pa resnične, dejanske potrebe, o tem pa izreče končno besedo mirovna konferenca.

Domače vesti.

Proslava 30. oktobra. Morda se je zdelo komu čudno, da v večerjajši številki nismo našli z besedico omenili italijanske proslave 30. oktobra, ali bilo je popolnoma naravno, kajti proslava ni bila naša. Saj pač nimamo povoda, da bi praznovali take obletnice. Če bi pa opisovali, kakor bi se nam zdelo prav, bi italijanci pisali le za cenzorje rdeč svinčnik. Zato nam posnamemo o stvari edino le, kar je pisal večerjajši »Lavoratore«, ki pravi: »Glasovi veselih fanfar so v prvih jutranjih urah na neobičajen način prebudili meščanstvo. Dečki mestne ubožnice so s šolskimi otroki v izprezodu korakali po mestnih ulicah. Ob 10/30 je bilo v gledališču Politeama Rossetti zborovanje meščanskih društev, kateremu so prisostvovali civilni komisar kom. Mosconi, sen. Valerio in drugi oblastniki. Gledališče je nudilo zares klavirski pogled: malo ljudi, nič navdušenja. Suhoparno čitanje kronike dneva 30. oktobra, ki jo je čital profesor Quarantotto, ni mogla razvneti imenovanega občinstva, ki ga je razgledalo nekoliko končna patrijotično-reška tirada, edino, kar je pripomoglo govorniku do odobravanja. Zborovanje je trajalo kakor pol ure. Izprezod, ki se je sestavil pred gledališkim izhodom, se je razšel na trgu Edinosti. Okoli 19 se je istotam zbralo nekaj sto oseb katerim je izpregovoril neki republikanec nekoliko kratkih besedi. V tem je majhen izprezod, ki je krenil s trga Edinosti, prispel v Mazzinijevo ulico. Izprezod se ustavi. Govori neizgovorni republikanec, ponavlja se reška stvar, toda občinstvo se ne gane: (dve vrsti zaplenjen). Pekleni hujskajoči krik je razjaril nekoliko polumlečnih nacionalističnih mladitve, da se jih je skupina ogorčeno odstranila, in demonstracija je zamrla v ulici Settefontane. Ta točka je bila res izven sporeda. Zvečer so gubernijska, Lloydova in mestna palača razsvetljevale prostrani trg Edinosti, po katerem je setala in se zabavala, oddihajoč se, občinstva nedeljska množica. Toliko in nič več »Lavoratore«. Mi naj bi dodali le še, da je nekoliko mladitve prišlo tudi pred Narodni dom, kjer so zakričali parkrat »abbasso i sciavi«. Druga pa ni bilo.

Aprorizacijska komisija. Danes, v soboto, 1. novembra, bodo prodajalnice in uradi aprorizacijske komisije odprti celi dan in sicer: prodajalne od 8 do 12 in od 14 do 17; uradi od 8 do 12 in od 15 do 18; prodajalnice kruha ostanejo istotako odprte celi dan.

Slovenska Citalnica. Odbor si nada, da bo mogel otvoriti v kratkem, čeprav v skromnejšem obsegu, društveno knjižnico, ki je vsled izredov avgusta meseca precej trpela. Ob tej priliki se društvo najskrajneje zahvaljuje vsem onim, ki so se odzvali takratni odborovi prošnji ter darovali društvu znatno število raznih knjig, s čimer je bila deloma popravljena velika škoda. Opozarjajo se končno vsi člani, ki niso vrnilili izposojenih knjig, da to storijo čimprej, izročitvi knjige društveni postrežnici.

Slovensko gledališče. Opozarjamo občinstvo da danes, v soboto (dan vseh svetnikov), ni predstava, pač pa boste jutri, v nedeljo, 2. novembra, dve predstavi. Popoldne ob 15 se zadnjič ponovi najboljši Hermann Sudermannovo delo, socialna drama v štirih dejanjih »Cast«. Glavni ulogi igra G. Sila. Ta igra je dosegla popoln uspeh tudi pri premijeri kolikor pri reprizah in se ni šla igrala popoldne. Občinstvo iz okolice ima torej zadnjič priliko videti in spoznati to krasno delo. Zvečer ob 20 se ponovi Alexandre Disonova tridejanska burka »Nadzornik spalnih vozov«, ki je pri četrtkovi premijeri izredno ugodila in vzbudila v občinstvu salve smeha. Glavni ulogi, laži-nadzornika spalnih voz, igra G. Sila, njegovo ženo gđ. Mezgečeva, njegovo tačko pa G. Silova. Kdor si želi razvedrila in zabave, naj se udeleži te predstave.

Naši prošnji, da bi občinstvo kaj darovalo za primernejšo opremo odrs, se je odzvalo le par rodoljubov, katerim budi izrečena najtoplejša hvala, toda upamo, da se jih odzove še več. Vsak predmet ki se more uporabiti na odrs, je dobrodošel. Darovi naj se prinesejo na oder ali pa naj se sporoči naslov, da pošlje gledališko vodstvo samo ponje.

Iz Zagorja na Pivka smo prejeli: »Edinost« je bila sporočila o samoumru tukašnjega vođe boletnega urada, Benjamina Lenassija ter je dostavila, da je bil vzrok nesrečnemu činu v družinskih razmerah. Ta navodba pa ne odgovarja resnici. Pokojnik je bil v tej službi skozi 30 let, vedno marljiv in vreden. Zadržane čase pa se je opazilo, da ni več popolnoma normalen. In le v hipu take čustvene zmedenosti je posegel po lastnem življenju. Značilno je, da se je s pismom, pisanim par ur pred smrtjo, z vročo ljubeznijo poslovil od svoje družine. Že z ozirom na nesrečno družino bi bil dopisnik lahko opustil tako mučno opazko.

Avtomobil uderil ob tramvaj. Za tramvajem, ki vozi v Rojan, je večerjajši 17 dirjal neki vojaški avtomobil in ga hotel preteči na ovinku pri ulici Sv. Anastazija. Pri tem pa je

z vso silo butnil od zadaj v tramvajski voz; avto in tramvaj sta bila precej poškodovana. Izmed ljudi, ki so se peljali v tramvaju, je dobil Franc Bizjak, star 57 let, stanujoč na Vrdeh 109, lahke poškodbe na desni roki. Na rešilni postaji je dobil potrebno pomoč, nakar so ga z avtomobilom odpeljali na njegovo stanovanje.

Nespretna kolezar. Ludovik Klun, star 14 let, stanujoč na Vrdeh 1009, se je večerjajši ob 13 peljal s kolesom po ulici Chiozza; naenkrat zapazi pred seboj gđeno Marijo Ogarnis, staro 22 let, stanujočo v isti ulici št. 60, kateri se pa ni znal ogniti in zaletel z vso silo v njo. Ogarnis je dobila le neznatne poškodbe, Klun pa je padel kakor 2 m naprej in se precej pobil po obrazu. Na rešilni postaji sta dobila oba prve pomoči. Klunovo kolo se je tudi močno poškodovalo.

Pijan kolezar. Neki Jakob Cavalieri se je večerjajši pošteno nasrkal Chiantija in se potem hotel voziti s kolesom po mestu. Toda prvo postajo je imel že kakih 10 m oddaljeno od gostilne. Padel je s kolesa in se ves pobil po obrazu. Druga postaja — takrat se je vozil z avtomobilom — mu je bila rešilna postaja, kjer je dobil prvo pomoč, tretja pa bolnišnica, kjer so ga sprejeli v 10. oddelku. **Moč vina.** V ulici Mazzini je ležal večerjajši moč, star 70 let; ljudje, ki so se bili zbližali okrog njega, so večinoma mislili da je mrtev, ker je bil po obrazu krvav in bled kakor mrlič. Zdravnik rešilne postaje pa je ugotovil, da gre tu za moža, ki se ga je preveč napil in da mož trdno spi. Zbudil pa se je v mestni bolnišnici, kamor so ga bili odpeljali, ker je imel na obrazu precejšnje rane, ki jih je baje dobil pri padcu. Starček je neki Franc Kobau.

Solija Vidmar, o kateri smo poročali v četrtkovi številki »Edinosti«, da se je oparila z vrelo vodo, ko se je igrala pri ognjišču, je umrla večerjajši jutraj v bolnišnici.

Samoum. Predvečerjajšim so zapazili otroci, ki so se igrali v bližini katarinskega pokopališča, na nekem grobu ženske truplo, poklicali so orožnike, ki so ugotovili, da je žena neka Irena T., stara 50 let. Irena T. je stanovala pri svoji prijateljici v ulici Trento; v zadnjem času je postajala vedno bolj molčeča in le včasih potožila svoje žalostne družinske razmere. Govorila sicer ni o samoumru, toda ljudje, ki so jo poznali, niso izključevali kaj takega in so pazili vedno na njo. Onega dne pa je kar zmakala iz hiše. Na grobu kraj nje so našli steklenico, iz katere je Irena T. izpila precej karbolne kiseline.

Gospodarstvo.

Tržaška kmetijska družba. Zima se bliža in zadnji čas je, da posejemo žito. Ako pa ne mislimo sejati ozimice, bo vendar najbolje, da zemljo še pred zimo globoko prekopamo ali preorjemo ter jo pustimo preko zime v grudah, da prezebe in razpade ter postane rodovitna. To je v sedanjih časih neobhodno potrebno, ker vlada veliko pomankanje hlevskega gnoja in tudi dragih umetnih gnojil skoro ni dobiti. Jesensko globoko kopanje in oranje je neprecenljiva vrednost, kajti v zemljo prihaja čez vso zimo mnogo solčne svetlobe, zraka, vlage, dežja, mraza in snega. Ob nastopu mraza zmrazne voda v zemlji ter povzroča, da grude razpadejo in razpadejo, a zemlja vsrkava iz zraka mnogo dušičnih spojin, ki tvorijo neobhodno potrebno hranilno snov našim rastlinam. Ako pa pustimo zemljo čez zimo nepreorano, zbita, ne more sprejeti iz zraka teh cenih rastlinskih hranil. Ako zemljo globoko prekopljemo ali preorjemo, spravimo iz globočine mnogo mrtve zemlje na vrh. Ta mrtva zemlja pa vsebuje mnogo neraztopljenih rastlinskih hranil v podobni rudinskih soli, katere se vsled vpliva vode in zraka razstopi, tako da jih rastlinske korenine lahko vsrkajo, in tako postane tudi mrtva zemlja brez gnoja rodovitna. Z globokim jesenskim kopanjem in oranjem pomnožujemo torej rodovitno zemljo in jo zglobočimo, tako da potem v njej mnogo bolj obrodijo vse rastline, bodisi s plitvimi ali globokimi koreninami, in ker v preorani njeni plevelne korenine zmrazajo, se s tem znebimo tudi nadležnega plevela. Ako kopljemo in orjemo pred zimo, razrušimo tudi mrčesna gnezda, ker jih lahko najdemo ter mrčes pobijemo, ali jih pa uniči mraz in zimska vlaga. Ker se zemlja čez zimo vsled vlage in mraza razdrobi, nam ni treba razbijati grud ali kep, a zemlja postane rahla in prhka. Ako kopljemo in orjemo pred zimo, se nam ni treba bati, da bi pomladi zakasnili kopanje, oranje in setev vsled slučajnega dežja.

Kdor je naročil pšenico, naj pride takoj ponjo, kdor je plačal umetni gnoj, naj ga dvigne v četrtak, 6. t. m., v novi luži, hangar št. 10, da se ogne nadaljnjim stroškom.

Sestanek kmetovalcev in predavanje bo jutri, v nedeljo, ob 16/30 v prostorih Gospodarskega društva v Škedenju.

Borzna poročila.

Trst, dne 31. oktobra 1919.

Tečaj:

Jadranska banka	250—255
Cosulich (Austroamericana)	470—480
Dalmatia (Parobr. dr.)	290—300
Gerolimich	1200—1240
Lloyd	825—845
Lussino	1425—1475
Martinovich	340—350
Navigazione Libera Triestina	1340—1370
Oceanica	400—420
Premuda	560—580
Tripcovich	465—475
Assicurazioni Generali	16500—16750
Riunione Adriatica	3075—3150
Ampela	430—440
Cement Dalmatia	280—290
Cement Spalato	330—340
Cistilnica petroleja	2000—2050
Cistilnica rizi	270—280
Krka	350—360
Tržaški Tramvaj	230—235
Tržaška tvornica olja	875—925

Švicarski tečaj:

ZENEVA, 30. (S.) Italija 52/35; Berolin 18/30; Dunaj št. 5/20, a 5/45; London 23/31; Pariz 63/45; New York 5/58.

Molzna živina se v kratkem nakupi potom Tržaške kmetijske družbe. Ker je ta živina po znanih cenah in namenjena samo okoličnim kmetovalcem raznih vasi ki nimajo krav, si družba pridržuje pravico, razdeljevati to živino po lastni uvidljivosti. Kdor želi kupiti kravo, naj položi takoj v našem uradu znesek 1000 lir, a kar bo manjalo, bo moral pozneje doplačati. Kupec se mora obvezati, da ne proda dobljene krave. Kupec ni dolžan sprejeti krave, a družba tudi ni dolžna izročiti mu krave, če tudi je vnaprej plačal 1000 lir, — v katerem slučaju se mu denar povrne. — Kdor je naročil sadno drevo, umetna gnojila itd., naj takoj plača.

Poslano*) ZAHVALA.

Podpisani se najiskrenejše zahvaljujemo velenemu gosp. dr. DINKU TECILAZIČU, zdravniku-specialistu za otroške bolezni v Trstu, da je našo žesteltno Danilico, nad katero smo zaradi njene krute bolezni — vnetja možganske mreže — že obupali, ne samo rešil smrti, temveč aduril tako srečno, da ji ni ostala niti najmanjša posledica te pogubne bolezni. Ljudomilemu gospodu zdravniku ne moremo biti nikdar dovolj hvaležni na njegovem velikem, nepovrljivem trudu.

TRST, 1. novembra 1919.

Družina CINKOVA.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko, kolikor mu veleza zakon.

MALI OGLASI

SLUŽKINJO, Slovenko, večšo tudi v kuhanju, išče majhna slovenska družina. Naslov: Lentič, ul. Felice Venezian 5, pisarna, od 10—11. 3325

PRODA se nova hiša v Škedenju, pripravna za gostilno. Več se izve pri Matiji Maršiču, Škedenj 561. 4273

RADI selitve se proda pod ceno: hiša z 20 sobami z dovoljenjem za gostilniško obrt, trgovino, mesnico, pekarno, z velikim, s kostonji obsenčenim dvoriščem, hlevom, vrtom 3000 m² in kmetijska hiša, hlev, več njiv z vodno silo in vodnjak. Vse pri postaji Katarina Ličen, Rihemberk 174 pri Gorici. 4256

SREBRN denar kupuje po najvišjih cenah urar ul. Manzoni št. 17, vr. 2, prtlj. 4286

KROJAC Pavel Pestotnik, ul. Gatter 44 se priporoča slavnemu občinstvu iz mesta in okolice. 4201

DAMSKI klobuki v veliki izbiri po jako ugodni ceni. Sprejemajo se naročila in popravila. Modni salon, Corso Garibaldi 15 III. 4280

SPALNA SOBA, nova, moderna se proda. Ul. S. Cilino 533 nasproti norišnice. Mizar Ščuka. 4292

VELIK DOHOD krasnih klobukov zadnjih novosti iz baržuna in sukna, po zelo nizkih cenah. Sprejemajo se naročila in popravila. Novi modni salon, Corso Garibaldi 28. 4288

TRGOVINA z mešanim blagom na deželi (Notranjsko) išče okrog 15letno učenko poštenih staršev, marljivo, vestno in pametno. Natančne ponudbe pod »Poštena in modra« na ins. odd. Edinosti. 4296

MLADA ŽENSKA z devetletnim sinom, vešča vseh gospodinskih del, kmetijskih in gospodarskih, zmožna slovenskega in italijanskega jezika, išče službe. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 4298

Zahvala

vsem gg. duhovnikom, znanec in prijateljem in darovalcem venca kakor tudi pevskemu društvu v Nabrezini, kateri so spremili pokojnega

Srečka Kosmino

k večnemu počitku.

NABREZINA, 1. novembra 1919.

Zalujoči družini
KOSMINA, RADOVIČ.

Posojilnica na Slapu pri Vipavi registrirana zadruga z neomejeno zavezo vabi vse svoje zadržnike na

XXV. redni občni zbor

ki se bo vrtil

v nedeljo, 9. novembra, ob 15 v posojilnični pisarni v Vipavi.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelnika.
2. Odobrenje računskega zaključka za 1. 1918.
3. Volitev članov načelnika in nadzornstva.
4. Dovolitev razmnožitev načelnika in nadzornstva.
5. Slučajnosti.

V VIPAVI, 23. oktobra 1919.

NACELNIŠTVO.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklicen, se bo vrtil pol ure pozneje drug občni zbor na istem mestu in s istim dnevnim redom, ki bo brez-pogojno veljavno sklicen.

MALI KRESILNIKI E. STOCHER

Originalni AUER dolgost 5 mm
sto L 10, tisoč L 90, kg (5865 kosov) L 500.
ABRAMO AGI — Trst
ul. Milano 14, II. n. Tel. medmestni 19-19 b

Revsko društvo „Zarja“
priredi

Jutri, v nedeljo 2. t. m. PLES
v dvorani kons. društva v Rojanu.

ODBOR.

ZALOGA UR IN ZLATARINE
na veliko izbero se vdobi pri
A. POVH v Trstu
TRG GARIBALDI (BARRIERA) 3.

Proda se nova hiša

pripravna za vsako obrt.
Naslov pove inseratni oddelek Edinosti pod št. 3814.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu naznanjamo, da pridemo na semenj v Herpelje 4. nov., ker je 3. nov. semenj v Sežani. Sežanski trgovci.

ZLATARNICA G. PINO, TRST
se nahaja na Korzu št. 15 (bivša zlatarnica G. Z. ROKVITZ & Figlio)
Velika izbira srebrnih in zlatih m., nahanov, verig itd.

Skupina „Viktor Parma“
priredi

PLESNI VENČEK
v soboto in nedeljo
v dvorani „Konsumnega društva“
pri Sv. Jakobu.

Od 13 do 23

40 - Alla città di Trieste - 40

Ulica G. Carducci (prej Torrente) št. 40.
Izgotovljene moške oblike lasnega izdelka Crne, modre, sive oblike po L. 90.—, dežn plašči L. 105.—, površniki L. 130.—, hlače za delo L. 15.—, oblike za delo L. 38.—, volnene srajce L. 9.—. Velika izbira vsakovrstnih oblik za moške in dečke po absolutno konkurenčnih cenah.

V nedeljo, 2. novembra 1919 ob 13 se bo vršila v Skopem

Javna dražba

večje množine
posebnih hrastovih drv.
Več se izve v gostilni FRANCA FURLANA.

D. MRAČEK TRST
Corso 24, I. nadstropje

Ordinira od 9-12 dop. in od 3-6 pop.
Drezholstvo izdiranje zob, plimbarstva in umetni zobje

Kramarsko blago, drobnina, parfumi
:: Milo za pranje, parfumi rano milo ::
Velika zaloga s prodajo na debelo
Turdka RAIMONDO MALUSA & C. — Trst
ulica S. Lazzaro št. 10
Tel. medmestni 31 23
Edino zastopništvo odlikovane in privilegirane tovarne mila
Fratelli Gianelli — Milano
Večja množina blaga se pošlje takoj z lastnim kamionom

Pozor! Gostilničarji in krčmarji! Pozor!
Naznanjam, da imam v svoji zalogi veliko množino izvrstnega
istrskega črnega in belega vina
po jako nizkih cenah.
Priporočam se za obilen obisk
A. F. Bolle
Rojan, S. Ermacora 2 (nasproti rojanske cerkve)
Postrežba točna.

ČEVLJARNICA FORCESSIN
TRST — Corso Vitt. Em. III. št. 4 — TRST
Najboljši nakupovalni izvor obuvala za gospe, gospode in otroke.
Se priporoča cenj. občinstvu z zjamčenim blagom, ki je neprekosljivo trpežnosti.
Postrežba točna. Stara in poznana tržaška trdka!

STRUP za miši in podgane

povzroča med mišmi in podganami kugo, vsled katere poginejo vse v najkrajšem času, ker ena dobi bolezen od druge.

Za vse druge živali je »strup za miši« brez učinka in nevarnosti.

Ena doza s poštnino vred 2 liri.

Lekarna v Vipavi IVAN MED.

Trgovina s semenj
— in —
deželni ml. pridelki
Sever & Comp.
— TRST —
sporoča vsem cenjenim odjemalcem, da se je

— preselila —
iz ulice Roma 11 v isto poslopje
v ul. Nicolò Machiavelli št. 13
ter se priporoča za nadaljno naklo-njenost vseh naročnikov.

Dr. FRANZUTTI
ZOOZDRAVNIK v Trstu, ulica Genova št. 13, I. nadst. (prej ulica Campanile)
Tehniški vodja A. Johnschner, dolgoletni asistent Dr. J. Črnaka — Izdiranje zob brez bolečin. Plombiranje. Umetni zobje.

JADRANSKA BANKA
Dela. glav. K 30,000,000, Reserva K 5,500,000
Centralni: TRST
Via Cassa di Risparmio 5 — Via S. Milano 9
Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Fiume, Ljubljana, Metković, Partiza, Split, Šibenik, Zadar
Ekspozitura: Kranj
Obavlja vse v bančni stroki spadajoče posle
Sprajma vloge
na hranilne knjižice proti 1/2% letni obrestim v omejeno prometu proti 3/4% letni obrestim
Ila odpoved navezane zneske sprejema po najugodnejših pogojih, ki se knajo pogoditi od slučaja do slučaja.
Gaje v najem varnostna predala (Cassa depositi).
Blagajna posluje od 9.30—12.30 in 14.30—16